

Sygn. akt I C 2099/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Jerzy Habaj

Protokolant: Marzenna Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2018 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa P. J.

przeciwko (...) S.A. z/s w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z/s w W. na rzecz powoda P. J. kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy 00/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 2 marca 2017 roku do dnia zapłaty,

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

I C 2099/17

UZASADNIENIE

Powód P. J. wystąpił przeciwko (...) SA w W. z powództwem o zasądzenie na jego rzecz kwoty 120.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20.09.2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za śmierć brata, T. J., który zginął w wypadku drogowym w dniu (...) r., zaś sprawcą wypadku był kierujący samochodem marki R., który doprowadził do zderzenia z motocyklem marki H. prowadzonym przez T. J.. Przeciwko sprawcy wypadku prokurator wstąpił z aktem oskarżenia a sprawa prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w W. pod sygnaturą II K 286/17. Powód podał, iż wystąpił do pozwanego z wnioskiem o zadośćuczynienie, lecz pozwany uznał prawo do zadośćuczynienia w wysokości 16.000 zł, zmniejszone z uwagi na przyczynienie się T. J. do wypadku do 8.000 zł. Powód podniósł, iż proponowana kwota nie jest odpowiednia do cierpień psychicznych, jakie poniósł i nadal przeżywa a które są związane ze śmiercią brata. Z bratem łączyła go mocna więź od najmłodszych lat, do ukończenia przez powoda 22 roku życia mieszkali w jednym pokoju, wszędzie chodzili razem, mieli wspólne zainteresowania, wspólnych znajomych. W latach 2004 -2008 razem pracowali w fabryce (...) w Czechach, wykonując pracę na tym samym wydziale, wspólnie wynajmowali wtedy mieszkanie. Od 2008 r. powód mieszkał i pracował w Danii, zaś T. J. także przez pewien czas mieszkał i pracował z powodem, później wrócił do Czech, ale w 2012 r. ponownie przyjechał do Danii i znowu bracia pracowali i mieszkali razem, w jednym zespole, w jednym zakładzie pracy. W 2014 r. T. J. pojechał do Niemiec do pracy, zaś w tym czasie powód widywał się z nim tak często jak to było możliwe, natomiast od maja 2016 r. ponownie T. J. zamieszkał w Danii i podjął pracę razem z powodem i tak było do czasu wypadku. Powód podał dalej, iż razem z bratem spędzał urlopy, zwiedzili razem całą Francję i znaczną część Szwecji, jeździli do matki do Polski. Gdy dowiedział się o śmierci brata stracił przytomność, a okres około 2 tygodni po uzyskaniu informacji o śmierci trudno jest mu odtworzyć albowiem pamięta to jakby przez mgłę. Obecnie brakuje mu codziennych rozmów z bratem, jego uśmiechu, poczucia humoru, jego rad. Brat często powraca do powoda w snach, powód w związku z tym ma problemy ze snem, trudno się mu

skoncentrować w pracy, a nieprzespane noce odbiły się na jakości pracy. Powód zaczął brać leki uspokajające oraz leki na sen, które niewiele mu pomogło. Powód nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego, iż T. J. przyczynił się wypadku, albowiem był on ostrożnym człowiekiem, znał się na motocyklach od młodości, zaś wypadek miał miejsce dlatego, że kierowca samochodu wjechał wprost pod koła nadjeżdżającego motocykla, którym kierował T. J..

Pozwany (...) SA w W. wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł, iż T. J. przyczynił się do powstania szkody albowiem z dokumentacji zgromadzonej w aktach szkody wynika, iż poszkodowany motocyklista przekroczył obowiązującą na danym odcinku prędkość ponad dwukrotnie, a gdyby jechał z prędkością dozwoloną miałby możliwość uniknięcia wypadku gdyż przeprowadzając manewr hamowania powinien zatrzymać motocykl przed miejscem zderzenia z pojazdem R. (...). Dlatego też pozwany przyjął 50 % przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody. Pozwany zarzucił również, że powód nie może być uznany za najbliższego członka rodziny w świetle przepisu art. 446 § 4 kodeksu cywilnego, albowiem pokrewieństwo nie stanowi podstawowego ani wyłącznego kryterium bliskości oraz przynależności do rodziny, natomiast istotne znaczenie ma element więzi ekonomicznej. Pozwany podał, iż proponował powodowi zadośćuczynienie w wysokości 16.000 zł, a po uwzględnieniu przyczynienia zmarłego do wypadku powód miałby otrzymać 8.000 zł. Pozwany podniósł również, że zadośćuczynienie ma charakter fakultatywny zaś sąd nie ma obowiązku uwzględnienia w każdym przypadku roszczenia z tego tytułu, a w chwili śmierci barta powód miał od wielu lat swoją rodzinę, zaś więź rodzinna pomiędzy braćmi w sposób naturalny musiała ulec rozluźnieniu, co najmniej od chwili założenia własnych rodzin.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W wypadku komunikacyjnym na terenie W. w dniu (...) r. zginął brat powoda T. J.. Prowadził wtedy motocykl marki H., zaś do wypadku doszło na skutek zderzenia z samochodem ciężarowym marki R. (...), ubezpieczonym w zakresie OC w (...) SA.

Bezsporne

Powód był starszym o 4 lata bratem zmarłego, nie mieli oni innego rodzeństwa. Mieszkali razem z rodzicami w W., a odkąd ojciec ich się wyprowadził, mieszkali razem z matką. Bracia byli zawsze ze sobą związani emocjonalnie, dobrze się rozumieli, spędzali razem czas, mieli wspólnych znajomych. P. J. pomagał młodszemu bratu, także finansowo, nauczył go spawania, w którym to zawodzie T. J. później pracował. Kiedy T. J. ukończył liceum, P. J. wziął przykład z brata i także ukończył szkołę średnią.

Kiedy P. J. zatrudnił się na terenie Czech, w fabryce (...), po pewnym czasie dołączył do niego T. J.. Bracia pracowali w tym samym zakładzie i razem mieszkali w hotelu robotniczym. Mieli ze sobą bardzo dobre relacje. W Czechach pracowali razem w latach 2004 -2008. Następnie powód wyjechał do Danii i tam podjął zatrudnienie, zaś T. został w Czechach, następnie zaś wrócił do Polski, otworzył (...), jednakże z działalności tej zrezygnował, wyjechał do Danii, gdzie mieszkał i pracował z powodem. Po 3 miesiącach T. J. wrócił do Polski zaś po pewnym czasie ponownie przyjechał do powoda, razem ze swoją dziewczyną i dzieckiem. P. J. cieszył się z urodzenia się bratu dziecka, w (...) r., i z tej okazji podarował mu samochód. Następnie T. J. wraz ze swoją dziewczyną i córką przenieśli się do Niemiec gdyż ta mieszkała matka jego konkubiny. Mieszkali tam w latach 2014 -2016. W 2016 r. jego dziewczyna wróciła z dzieckiem do Polski, zaś T. J. kolejny raz pojechał do powoda, do Danii, od kwietnia pracowali w tym samym zakładzie pracy, choć nie mieszkali już razem , gdyż powód mieszkał w tym czasie ze swoją dziewczyną, która była w ciąży. T. J. zamieszkał ze znajomym braci, K. S..

Bracia spędzali razem także wolny czas, po pracy a także w weekendy, wychodzili do restauracji, na plażę, odwiedzali się wzajemnie, wyjeżdżali do rodziców do Polski, razem turystycznie zwiedzili Francję. Cały czas mieli ze sobą bardzo dobre relacje.

Dowód: zeznania świadków:

- H. J.,

- M. J.,
- L. W.,
- K. S.,
- R. R.,

karty 760- 770,

Zeznania powoda, k. 77 o,

W związku z wypadkiem, w którym poniósł śmierć T. J. prowadzone było postępowanie karne, a w jego toku opracowana została opinia biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, z tej opinii sporządzonej w dniu 19.11.2016 r. wynikało, iż bezpośrednią przyczyną wypadku było zderzenie się motocykla z samochodem marki R. (...) spowodowane nieustąpieniem pierwszeństwa przez kierującego samochodem marki R. (...), który wykonując manewr skrętu w lewo wjechał na tor ruchu jadącego z przeciwnego kierunku motocykla. Według opinii gdyby T. J. jechał z prędkością dozwoloną to miałby możliwość uniknięcia wypadku, gdyż przeprowadzając manewr hamowania powinien zatrzymać motocykl przed zderzeniem z pojazdem R..

W związku z roszczeniami, przede wszystkim z tytułu zadośćuczynienia, wynikającymi ze śmierci T. J., zgłoszonymi przez rodziców, konkubinę oraz córkę zmarłego, (...) Zakład (...) prowadził postępowanie likwidacyjne, w ramach którego gromadził dokumentację, uzyskując ją także od osób występujących z roszczeniami oraz z akt prowadzonego postępowania karnego.

W grudniu 2016 r. (...) przyznało zgłaszającym szkodę osobom zadośćuczynienia przyjmując 50 % przyczynienia się T. J. do wypadku.

Dowód: akta szkody na CD, k. 42,

P. J. zgłosił szkodę później niż pozostałe osoby, pismem dnia 12.01.2017 r. został wezwany do wskazania numeru rachunku bankowego oraz do przedłożenia dokumentacji medycznej potwierdzającej obniżenie sił witalnych będących skutkiem śmierci brata lub przesłanie opisu relacji z bratem, albowiem z uwagi na niepełną dokumentację nie jest możliwa wypłata świadczenia. Pismem z dnia 28 lutego 2017 r., nadanym dnia 2 marca 2017 r., pozwany poinformował powoda, iż nie może mu być przyznane zadośćuczynienie za doznaną krzywdę po śmierci T. J., ponieważ nie może być zaliczony do grona najbliższych członków rodziny, o którym mowa w przepisie art. 446 § 4 kc.

Pismem z dnia 23.03.2017 r. pozwany zaproponował powodowi zawarcie ugody i wypłatę na jej podstawie kwoty 8.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, po uwzględnieniu 50 % przyczynienia się do powstania szkody.

Pismem z dnia 22.03.2017 r. matka powoda, H. J., wniosła w imieniu swoim oraz P. J. o zapłatę na ich rzecz po 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Dowód: - pismo H. J. do (...) z 22.03.2017 r., k. 5,

- pisma (...) do powoda, k. 8-10,

- akta szkody na CD,

Kiedy powód otrzymał telefoniczną informację o śmierci brata stracił przytomność. Był to do niego duży wstrząs. Do dzisiaj odczuwa smutek z tej przyczyny, brakuje mu obecności T.. Nadal mieszka i pracuje w D., miesiąc po śmierci brata urodziła mu się córka. W dalszym ciągu odwiedza rodziców w kraju, utrzymuje –tak jak wcześniej – kontakty

ze swoimi znajomymi. Korzystał z pomocy psychologa w związku z problemami rodzinnymi, które zaczęły się około 3 miesiące po śmierci T. J.. Po pewnym czasie od śmierci brata zmarł także kuzyn powoda.

Powód pracuje nadal w tym samym zakładzie pracy, zaś w związku z urodzeniem się dziecka kupił nowe, większe mieszkanie. Kiedy jest w Polsce chodzi na grób brata. Nadal bywa przygnębiony.

Dowód: - zeznania świadków:

- H. J.,
- M. J.,
- K. S.,
- R. R.,

- zeznania powoda,

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody zgłoszone przez obie strony niniejszego postępowania w postaci dokumentów oraz zeznań świadków i powoda.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie do wysokości 30.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 marca 2017 r., zaś w pozostałej części podlega oddaleniu.

Powód wskazywał na łączącą go silną więź ze zmarłym bratem, na ogromną tragedię jaka stanowiła dla niego śmierć T. J., której skutki odczuwa do dnia dzisiejszego.

Pozwany (...) SA z siedzibą w W. wnosząc o oddalenie powództwa podniósł iż powoda nie można zaliczyć do najbliższych członków rodziny zmarłego, którym na mocy przepisu art. 446 § 4 kc może być przyznane zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. Ponadto pozwany podniósł fakultatywność przyznawania takiego zadośćuczynienia a także przyczynienie się zmarłego do wypadku w następstwie którego stracił życie.

Roszczenia powodów opierają się na art. 446 § 4 k.c. zgodnie z którym sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten został dodany na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku (Dz. U. z 2008 roku Nr 116, poz. 731) i wszedł w życie dniem 3 sierpnia 2008 roku. T. J. zmarł w dniu (...), a więc w dacie obowiązywania cytowanego przepisu.

Artykuł 446 § 4 k.c. jest reakcją ustawodawcy na konieczność zwiększenia ochrony ofiar zdarzeń kryminalnych. Przewidziane w artykule 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia, ograniczenia sfery korzystania z przyjemności (wyrok Sąd Apelacyjny w Poznaniu z 16 maja 2012 roku, sygn. akt I ACa 301/12, opubl. LEX nr 1213847). Judykatura przyjęła, że roszczenie najbliższych członków rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., które zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., które wymaga wykazania szkody majątkowej polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny poszkodowanego, który zmarł wskutek wynikłego z czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (wyrok SN z dnia 21 października 2009 r., I PK 97/09, LEX nr 558566).

Na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej

pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia, roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał znaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2011 roku, III CSK 279/10, opubl. LEX nr 898254).

Zdaniem Sądu do podmiotów legitymowanych na podstawie przepisu art. 446 § 4 kc do występowania z żądaniem zadośćuczynienia należy zaliczyć również rodzeństwo, przy czym oceniając zasadność takiego żądania należy ustalić rozmiar krzywdy według wymienionych wyżej przesłanek

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji. Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka "przeciętnej stopy życiowej" społeczeństwa ma charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 roku, IV CSK 416/11, opubl. LEX nr 1212823).

Biorąc pod uwagę z jednej strony takie okoliczności jak posiadanie przez obu braci rodzin tj. konkubin oraz w przypadku T. J. także dziecka, samodzielność obu braci, osobne zamieszkiwanie a z drugiej strony silne więzi jakie łączyły ich od dzieciństwa, częste kontakty, wspieranie się wzajemne, częste wspólne spędzanie czasu wolnego, okresowo praca wykonywana w tym samym zakładzie pracy, poczucie krzywdy jakiej doznał powód, które jednak nie spowodowało wielkich zmian w jego życiu osobistym i zawodowym, sąd uznał iż zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł będzie adekwatne do rozmiaru krzywdy wyrządzonej powodowi na skutek śmierci T. J..

Sąd nie przyjął przyczynienia się zmarłego do wypadku albowiem brak było dowodów na tę okoliczność. Podnosząc tę kwestię pozwany nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych zmierzających do wykazania tego twierdzenia, choć już w trakcie postępowania likwidacyjnego taki zarzut podnosił wobec powoda, a powód w pozwie wyraźnie stwierdził, iż nie zgadza się z takim stanowiskiem (...) SA. W tej sytuacji nie może być dla sądu wystarczające do przyjęcia przyczynienia się T. J. do wypadku stwierdzenie zawarte w opinii sporządzonej dla potrzeb postępowania karnego, w której ustalono, iż T. J. przekroczył dozwoloną prędkość a gdyby jechał z prędkością dozwoloną to miałby możliwość uniknięcia wypadku gdyż przeprowadzając manewr hamowania powinien zatrzymać motocykl przed miejscem zderzenia z pojazdem marki R.. Dowód na przyczynienie się T. J. do wypadku i ewentualnie stopień tego przyczynienia się powinien być przedmiotem dowodzenia w niniejszym postępowaniu. Strony pozostały zaś w tym zakresie jedynie na twierdzeniach, przy czym to pozwany zgodnie z ogólną regułą wynikającą z art. 6 kodeksu cywilnego powinien wykazać się inicjatywa dowodową.

Sąd zasądził odsetki ustawowe w oparciu o art. 14 ust. 1 – 3 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem

roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, zakład ubezpieczeń informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem w terminie, o którym mowa w ust. 1 albo 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania, jak również na przyczyny, dla których odmówił wiarygodności okolicznościom dowodowym podniesionym przez osobę zgłaszającą roszczenie. Pismo zakładu ubezpieczeń powinno zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powód zgłosił stronie pozwanej roszczenie o wypłatę zadośćuczynień pod koniec 2016 r., jednak nie złożył wszystkich wymaganych dokumentów o co został wezwany pismem z dnia 10 stycznia 2017 r. Pozwany pismem z dnia 28 lutego 2017 r. , nadanym w dniu 2 marca 2017 r., odmówił żądaniu powoda i sąd uznał, iż od tej daty pozwany pozostaje w zwłoce w wypłacie zadośćuczynienia. W tym bowiem czasie pozwany dysponował już odpowiednimi dokumentami pozwalającymi na rozpatrzenie wniosku powoda. Pozwany dysponował informacjami i fotokopiami dokumentacji z postępowania karnego, rozpatrzył i przyznał świadczenia, także z tytułu zadośćuczynienia , innym osobom tj. rodzicom , konkubinie i dziecku zmarłego, i dysponując materiałem dowodowym uznał błędnie, iż powodowi nie przysługuje zadośćuczynienie za krzywdę spowodowana śmiercią T. J.. Powód nie wskazał dlaczego domaga się odsetek od dnia 20.09.2016 r., i za okres od tej daty do 1.03.2017 r. powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Uwzględniając ostateczny wynik sprawy należało uznać, że powód wygrał sprawę w 25 % zaś przegrał w 75 % , natomiast pozwany odwrotnie. Zatem powodowi należy się od pozwanego 25 % poniesionych kosztów w łącznej wysokości 7.417 zł (część opłaty od pozwu 2.000 zł, wynagrodzenie adwokata 5.400 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł) czyli około 1.850 zł, zaś pozwanemu należy się od powoda zwrot 75 % kosztów procesu wynoszących 5.417 zł (wynagrodzenie radcy prawnego w stawce minimalnej 5.400 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł) , czyli około 4.050 zł. Ostatecznie więc to powód powinien zwrócić pozwanemu kwotę 2.200 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu (4.050 -1.850 zł).